

Obsah

1. Úvod	7
2. Úvod do Toxikologie	8
2.1. Původ slov toxický, toxicita, toxin.....	8
2.2. Co to je jed?	8
2.3. Xenobiotikum.....	10
2.4. Počátky vědního oboru toxikologie	10
2.5. První toxikologické testy.....	14
2.6. Současné hlavní toxikologické obory	17
3. Základní toxikologické parametry a zjišťování toxicity	17
3.1. Přehled nejčastěji používaných srovnávacích parametrů	18
3.2. Zjišťování toxicity chemických látek	21
3.2.1. Testy <i>in vitro</i> a <i>in vivo</i>	22
3.2.2. Toxikologické testy dělené podle délky trvání	22
3.2.3. Epidemiologické studie.....	24
3.2.4. Případové studie.....	24
3.3. Přípustné expoziční limity a nejvyšší přípustné koncentrace	25
4. Jedovaté sloučeniny přírodního původu.....	27
4.1.1. Taxiny a tis červený	28
4.1.2. Akonitin - jed oměje	29
4.1.3. Koniin - jed z bolehlavu plamatého	30
4.1.4. Tropanové alkaloidy z lilkovitých rostlin	31
4.1.5. Strychnin z kulčiby dávivé.....	33
4.1.6. Alkaloidy máku setého	34
4.1.7. Kardiotoxické glykosidy náprstníku červeného.....	35
4.1.8. Kyselina šťavelová.....	36
4.1.9. Neurotoxické složky pelyňku	36
4.2. Toxiny mikroskopických hub	38
4.2.1. Paličkovice nachová.....	39

4.2.2. Lékařské využití námelových alkaloidů	41
4.2.3. Aflatoxiny	43
4.2.4. Ochratoxiny.....	45
4.2.5. Zearalenony.....	46
4.2.6. Trichotheceny	47
4.2.7. Další mykotoxiny.....	48
4.2.8. Prospěšné mykotoxiny	50
4.3. Jedovaté vyšší houby	53
4.3.1. Muchomůrka červená.....	54
4.3.2. Muchomůrka zelená.....	56
4.3.3. Hnojník inkoustový.....	58
4.3.4. Lysohlávky.....	60
4.4. Bakterie a bakteriální toxiny	61
4.5. Živočišné jedy.....	66
4.5.1. Pavoukovci.....	67
4.5.2. Hmyz.....	68
4.5.3. Hadí toxiny.....	70
4.5.4. Jedovaté ryby	71
4.5.5. Jedovatí obojživelníci	73
4.5.6. Jedovatí savci.....	73
4.5.7. Jedovatí ptáci	74
5. Anorganické toxické sloučeniny	74
5.1. Sloučeniny arsenu	74
5.2. Olovo a jeho sloučeniny.....	77
5.3. Kadmium, rtuť, chrom a jejich sloučeniny	78
5.4. Berylium, baryum, thalium a jejich sloučeniny	79
5.5. Kyanidy a kyanovodík	80
5.6. Oxid uhelnatý, fosgen, sirovodík.....	81
5.7. Halogeny a halogenovodíky	82
6. Základní principy mezibuněčné komunikace ve vztahu k účinku toxické látky	83
6.1. Neurotransmise	83

6.2. Hormony	91
7. Získávání a hospodaření s energií v těle ve vztahu k účinku xenobiotik.....	93
8. Rozdělení xenobiotik podle jejich účinku	97
8.1. Přímý toxický účinek	97
8.2. Biochemický účinek.....	97
8.3. Imunotoxický účinek	98
8.4. Mutagenita	98
8.5. Karcinogenita.....	99
8.6. Teratogenita	100
8.7. Orgánová toxicita.....	100
8.8. Závislost účinku cizorodé látky na její koncentraci a použité dávce.....	101
9. Osud cizorodé látky v těle	101
9.1. Vstup	101
9.2. Distribuce.....	102
9.3. Přeměna.....	102
9.4. Vylučování.....	103
10. Vybrané toxikologicky významné charakteristické skupiny látek.....	104
10.1. Persistentní nebezpečné sloučeniny	104
10.2. Látky ohrožující ozonovou vrstvu	105
10.3. Návykové látky	107
10.4. Léky	108
11. Vybrané toxikologicky významné organické látky.....	111
12. Bezpečnostní listy chemických látek	114
12.1. Charakteristická struktura bezpečnostního listu	117
Doporučená doplňková literatura	125